

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18268

Tarih : 03.06.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Staj ve çıraklık sürelerinin sigorta başlangıcı olarak kabul edilmesini öngören Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile ekte sunulmuştur. Gereğini bilgilerinize arz ederim. 03.06.2026

Sezai TEMELLİ

Muş Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor , Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 5-6-2026	Esas No: 2/3710

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
03 Haziran 2026
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
03 Haziran 2026
No: 1869026

GENEL GEREKÇE

2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile birlikte çalışanların ve emeklilerin temel haklarında ciddi gerilemeler yaşanmıştır. Bu düzenleme ile emeklilik yaşı kademeli olarak yükseltilmiş, emekli aylığı hesaplama sistemi değiştirilerek aylıklar ciddi oranda düşürülmüştür.

2000'li yıllardan itibaren sosyal güvenlik sisteminde yapılan değişiklikler, çalışanların emekliliğe erişimini zorlaştırmış, emeklilikte yoksulluğu derinleştirmiştir. Bugün milyonlarca emekli açlık sınırının altında gelire yaşamaya zorlanmakta; çalışanlar ise emekli olduklarında insan onuruna yakışır bir yaşam süremeyeceklerini bilerek çalışmaktadır. Zorunlu staj ve çıraklık yapan milyonlarca çalışan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu nedeniyle ciddi bir hak kaybı yaşamaktadır. Pek çok meslek grubunda zorunlu olarak yapılan staj ve çıraklık dönemlerinde sigorta primleri yatırılmasına rağmen, bu süreler emeklilikte sigorta başlangıcı olarak kabul edilmemektedir.

5510 sayılı Kanun'un 38. maddesi, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında sigortalılık süresinin, bu sigorta kollarına tabi olarak çalışmaya başlandığı tarih olduğunu belirtmektedir. Ancak çırak ve stajyerler için yapılan sigorta sadece iş kazası ve meslek hastalığını kapsamakta, uzun vadeli sigorta kollarına dahil edilmemektedir. Bu durum, sigorta primi ödenmesine rağmen emeklilik için başlangıç sayılmaması sonucunu doğurmakta; emekleri, eğitim süreci olarak değerlendirilerek görmezden gelinmektedir.

Bu kişiler, 5510 sayılı Kanun yerine 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında değerlendirildiğinden, sadece sınırlı sağlık hizmetlerinden yararlanabilmekte, emeklilik haklarından dışlanmaktadır. Staj ve çıraklık sürelerinin sigorta başlangıcı sayılmaması, borçlanma imkânının tanınmaması ve emekliliğe yansıtılmaması, adil olmayan bir uygulamadır ve bu düzenlemeyle giderilmelidir.

Zorunlu staj ve çıraklık yapan bireylerin, hem sosyal güvenlik sistemi hem de iş gücü piyasası açısından yaşadığı hak kayıpları, sadece bireysel mağduriyetlerle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda kamu kaynaklarının da etkin ve adil olmayan şekilde kullanılmasına yol açmaktadır.

Stajyer, çırak, kursiyer ve bursiyerler SGK tarafından 4/a kapsamında sigortalı sayılmalarına rağmen, iş hukuku bakımından işçi olarak kabul edilmemektedirler. Bu kişiler, işveren yanında teorik ve pratik eğitim amacıyla çalıştırılmakta, ancak işe girişleri sigorta başlangıcı olarak kabul edilmemekte, böylece emeklilik sürecinde ciddi hak kaybı yaşamaktadırlar. Dahası, bu bireylerin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan finanse edilmesi kamu bütçesine zarar vermekte, istihdam artışı gibi sunulan bu durum aslında ucuz iş gücünün yaygınlaştırılmasından ibaret kalmaktadır.

EYT düzenlemesi ile emeklilik hakkı tanınan pek çok yurttaş, staj ve çıraklık dönemlerinin emekliliğe sayılmaması nedeniyle bu düzenlemeden faydalanamamıştır. Bu nedenle, zorunlu staj ve çıraklık yapılan sürelerin, malullük, yaşlılık ve ölüm sigorta kolları kapsamında değerlendirilmesi, bu sürelerin borçlanılabilir hale getirilmesi ve sigorta primlerinin İşsizlik Sigortası Fonu yerine çalışılan işverence karşılanması için yasal düzenleme yapılması zaruridir.

Derinleşen ekonomik kriz koşullarında emeklilik hakkını bekleyen yurttaşlar, 5510 sayılı Kanun'daki adaletsizlikler nedeniyle büyük hak kayıpları yaşamaktadır. Bu nedenle kanunda düzenlemeye gidilerek emeklilik sisteminin adil, erişilebilir ve insanca yaşamaya yetecek bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Bu düzenleme, hem geçmişteki hak kayıplarını giderecek hem de gelecekte benzer mağduriyetlerin önüne geçecektir.

Kanun teklifi ile başta 1999 öncesi zorunlu staj ve çıraklık yapan tüm çalışanlar olmak üzere zorunlu staj ve çıraklık yapan çalışanların işe başlangıç tarihlerinin sigorta başlangıç tarihi olarak sayılması, çırak, stajyer, kursiyer ve bursiyerlerin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan değil, çalıştıkları işverenden finanse edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda yapılması öngörülen bu değişiklik ile, mesleki eğitim sürecinde olan aday çırak, çırak, stajyer ve bursiyer öğrenciler ile üniversitelerde kısmi zamanlı çalışan öğrencilerin staj ve çıraklık sürelerinin sigortalılık kapsamına alınması ve bu sürelerin borçlanılablmesinin önü açılmaktadır.

MADDE 2 – Bu geçici maddeyle, 5510 sayılı Kanunun 41. maddesine eklenen (k) bendi kapsamında yer alan çırak, stajyer, bursiyer ve eğitim sürecindeki öğrencilerin, bu düzenlemenin yürürlüğe girmesinden önceye ait olan çıraklık, staj ve eğitim sürelerini geriye dönük olarak borçlanma yoluyla sigorta başlangıçlarına dahil ettirebilmeleri amaçlanmaktadır.

MADDE 3 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 4 – Yürütme maddesidir.

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ¹

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve dördüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “ve (j)” ibaresi “,(j) ve (k)” şeklinde değiştirilmiştir.

“k) Mesleki Eğitim Kanununda belirtilen aday çırak, çıraklar, işletmelerde meslekî eğitim gören öğrenciler ile meslekî ve teknik ortaöğretim ile yükseköğrenimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim sırasında tamamlayıcı eğitim ya da alan eğitimi gören öğrenciler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde görevli bursiyerler ile Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerin çıraklık ve staj süreleri,”

MADDE 2- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 110- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 41 inci maddenin birinci fıkrasının (k) bendinde sayılanlar için, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki çıraklık, staj ve eğitim süreleri, 3 ay içinde talepte bulunmaları ve geriye doğru borçlanmaları hâlinde, sigorta başlangıç tarihinin hesaplanmasında dikkate alınır.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.